

Fotråte påvist i Forollhogna

Fotråte hos rein skyldes - i hovedsak - infeksjon med bakterien "*Fusobacterium necrophorum*". Prøvene fra Forollhogna dyrkes fortsatt for å finne riktig bakterie. Foto: Kjell Handeland, Veterinærinstituttet.

Seks av ti innleverte prøver fra jakta i høst har påvist fotråte også i Forollhogna. Tidligere er det påvist fotråte i Rondane, Nordfjella, Rendalen og i Knutshø. Prøvene er analysert ved Veterinærinstituttet. Dyr som halter kraftig utenom ordinær jakttid bør også tas ut, dersom dette kan skje uten at flokken/andre dyr blir unødig stresset. Dette er rådet fra Kjell Handeland, veterinær og leder av Helseovervåkingsprogrammet for hjortevilt (HOP).

Tekst: Arne Nyaas arnny@online.no

Før jaktstarten i høst sendte Veterinærinstituttet ut følgende brev til villreinområdene i Rondane-regionen (inklusive Forollhogna):

"Fotråte hos rein skyldes infeksjon med bakterien *Fusobacterium necrophorum*. Denne infeksjonen er trolig en viktig årsak til halthet hos rein i mange av villreinområdene våre. I Rondane Sør opptrådte det i 2007 et større utbrudd med mange angrepne dyr, og i 2008 påviste vi en del tilfeller i Rondane Nord. I alle etterfølgende år har vi, med unntak av 2013, påvist tilfeller av fotråte i Rondane-populasjonen. Også i 2013 opptrådte det sjukdomstilfeller som høgst sannsynlig var fotråte, men dessverre ble det ikke sendt inn materiale dette året. I 2011 påviste vi for første gang sjukdommen i Nordfjella villreinområde, og i 2013 i Rendalen. Vi har også fått melding om sannsynlige tilfeller i Knutshø.

Reinsdyr med fotråte viser ulik grad av halthet, som følge av varierende grad av betennelse i foten. Dyr med lett overfladisk infeksjon og liten grad av halthet kan sannsynligvis friskne til. I andre tilfeller går betennelsen dypere og griper over på seneskjeder, og i noen tilfeller også ledd og beinvev. Dersom betennelsen angriper beinvevet, vil tilstanden få et kronisk forløp med varig invalidisering. Dyr som er angrepne på mer enn ett bein, vil trolig fort bukke under. Enkelte dyr vil sannsynligvis også kunne dø av blodforgiftning.

Reinsdyr som er synlig halte under jakt bør felles. Sterkt angrepne dyr som observeres utafør jakttid bør også avlives, dersom det er praktisk mulig og flokken ikke forstyrres i for stor grad, mens dyr med lettere grad av halthet bør få leve.

For å skaffe mer kunnskap omkring smitteforhold og smitekilder ved fotråte hos villrein, er det viktig å gjennomføre sammenliknende genetiske studier av bakterier som vi dyrker frem fra sjuke dyr i samme

villreinområde over flere år, og av bakterier som vi påviser hos dyr i nye områder. For å få til dette, er vi avhengig av å få tilsendt materiale (fot/føtter) fra halte dyr for laboratorieundersøkelse:

Prøvetakingen foregår ved at den betente foten skjæres av; en framfot kuttet i framkneleddet og en bakfot i haseleddet. Føttene kan fryses inn og sendes inn til Veterinærinstituttet etter at villreinjakta er over. Legg ved en lapp med navn på jeger, fellingssted, fellingsdato, kjønn og antatt alder på dyret. Prøvene bør sendes som «ekspres over natt» til følgende adresse: Veterinærinstituttet, Seksjon for patologi (vilt), Ullevålsveien 68, 0454 OSLO. Ved henvendelse til Veterinærinstituttet kan vi sende ut ferdig frankerte adresselapper som kan nyttes ved innsending.

Vi er også interessert i å få tilsendt annen type materiale som hodet fra dyr med tegn på øyebetennelse, lunger fra dyr med tegn på lungebetennelse etc. Det er også interessant å få tilsendt bilder.

På forhånd – takk for hjelpa!

Med hilsen

Kjell Handeland, veterinær, leder for Helseovervåkingsprogrammet for hjortevilt (HOP).
T: 23216350, M: 95726262, e-post: kjell.handeland@vetinst.no

Marianne Heum, senioringeniør: 23216133, e-post: marianne.heum@vetinst.no" **Last ned brevet fra Vet.inst.** (pdf)

Brev til kommunene i Forollhogna-området

Forollhogna villreinutvalg ved sekretær Terje Borgos har nå sendt følgende brev til kommunene i Forollhogna-området, datert 16.12.2014:

"I løpet av villreinjakten 2014 er det registrert ganske mange villrein med fotskader. Dyrene halter og det ble raskt konstatert at det måtte dreie seg om noe som angrep klauvene på dyrene.

Det er innsendt prøver fra 10 dyr til veterinærinstituttet og foreløpig er det konstatert at 6 av disse var angrepet av fotråte (klauvråte). Etter det vi videre vet så ble minst 3 dyr kassert på grunn av fotråteangrep.

Villreinutvalget og oppsynet har stått i jevnlig kontakt med Kjell Handeland i Veterinærinstituttet og har via han fått noen råd om hvordan situasjonen skal håndteres, se vedlegg.

Dette ble diskutert på møtet med oppsynskorpset nå først på desember. Ut fra det som kom fram i diskusjonen, synes det riktig at oppsyn som er ute i fjellet følger med og ser om det er dyr som halter kraftig i flokkene nå i vinter. *I følge Kjell Handeland er det få dyr som blir friske når de først er angrepet.* Han anbefaler derfor at slike dyr bør avlives dersom dette kan skje uten å forstyrre reinsflokkene i nevneverdig grad. Avliving er ønskelig dels dyrevernmessig og også for å hindre videre smitte i flokkene.

Det er helt klart at dette i utgangspunktet er forhold som tilligger viltmyndigheten i kommunene og som dermed også skal stå for påfølgende utgifter. Det er imidlertid oppsynet som under sitt daglige virke i fjellet har størst mulighet til å oppdage syke

dyr. *Det vil derfor være naturlig at kommunene overlater dette arbeidet til oppsynet og også dekker de ekstraavgifter som dette vil påføre oppsynet.*

Villreinutvalget der derfor om tilbakemelding fra kommunene om de er enig i disse tanker og om kommunene kan overlate dette arbeidet til oppsynet samt dekke de ekstraavgifter som dette vil medføre. Det er en selvfølge at utgiftene skal holdes på et minimum.

Villreinutvalget håper på et raskt svar.

For Forollhogna villreinutvalg

Terje Borgos, sekr."

18.12.2014